

ODPOVEDE EURÓPSKEJ KOMISIE

NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

Iniciatíva Leader a miestny rozvoj vedený komunitou uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni, dodatočné prínosy projektov sa však ešte dostatočne nepreukázali

Obsah

ZHRNUTIE (body I – XI)	2
ÚVOD (body 1 – 18).....	4
ROZSAH AUDITU A AUDÍTORSKÝ PRÍSTUP (body 19 – 23).....	4
PRIPOMIENKY (body 24 – 75).....	4
ZÁVERY A ODPORÚČANIA (body 76 – 84).....	7
Odporúčanie 1 – Súhrnne vyhodnotiť náklady a prínosy iniciatívy Leader	8
Odporúčanie 2 – Posúdiť prístup miestneho rozvoja vedeného komunitou.....	8

V tomto dokumente sa predkladajú odpovede Európskej komisie na pripomienky k osobitnej správe Európskeho dvora audítorov v súlade s článkom 259 [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#), ktoré budú uverejnené spoločne s osobitnou správou.

ZHRNUTIE (body I – XI)

Spoločná odpoveď Komisie na zhrnutie:

Metóda Leader¹ sa za 30 rokov od svojho zavedenia preukázala ako relevantná a aj v súčasnosti je naďalej aktuálna. Pridaná hodnota iniciatívy Leader vyplýva z úplného vykonávania metódy² a prejavila sa v preukázateľných prínosoch z hľadiska miestnej správy, zlepšenia sociálneho kapitálu a zlepšenia výsledkov *projektov Leader v porovnaní s prínosmi dosiahnutými bez metódy Leader*.

V súčasnosti existuje v Európskej únii a mimo nej sieť 2 800 miestnych akčných skupín programu Leader³. Do tejto siete sú teraz zapojené desaťtisíce členov miestnych akčných skupín: miestne orgány, sociálne a hospodárske združenia, vidiecke podniky, ako aj občania, pričom oslovuje väčšinu vidieckych oblastí v Európe a šíri pozitívny obraz o EÚ.

Značné investície EÚ do ľudského a sociálneho kapitálu prostredníctvom vytvárania a fungovania miestnych akčných skupín a jej siete odrážajú trvalý záväzok Komisie v oblasti čoraz väčšieho posilnenia postavenia na miestnej úrovni a demokratickej účasti v EÚ.

Finančné prostriedky vyčlenené na fungovanie miestnych akčných skupín sú preto oveľa širšie než „administratívne výdavky“, keďže okrem toho umožňujú neoceniteľnú investíciu do ľudí, oživenie a kolektívne učenie sa na vidieckych územiach. Tieto nehmotné prínosy takisto zahŕňajú cennú prácu v oblasti vzťahov s verejnosťou vykonanú v rámci iniciatívy Leader, a to prostredníctvom podpory financovania rozvoja vidieka v rámci miestnych vidieckych komunít a oslovenia mnohých vidieckych občanov, ktorých kvalita života sa vďaka nej zvýšila.

Vzhľadom na jej participatívny prístup sa postupom riadenia stratégie takisto zvyšuje sociálny a ľudský kapitál na miestnej úrovni. Vyžaduje si to výmenu informácií, buduje sa tým dôvera, posilňujú vzťahy, posilňuje sa postavenie miestnych zainteresovaných strán a – prostredníctvom odbornej prípravy, rokovaní a vytvárania sietí – sa zvyšujú kapacity občanov.

Komunity Leader sa od začiatku povzbudzovali k tomu, aby sa prispôbovali a učili. Komisia investovala do národných a regionálnych sietí Leader, ako aj do vytvárania sietí na európskej úrovni. Prispieva sa tým k budovaniu odolnosti a reakcii na hlavné priority Komisie⁴, ako je obnova po pandémii COVID-19, sociálne začlenenie a digitálna transformácia.

---

¹ Akronym „Leader“ je odvodený od francúzskeho výrazu *Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale*, čo znamená „súvislosti medzi opatreniami na rozvoj vidieckeho hospodárstva“. V rámci metódy Leader sa stanovujú miestne akčné skupiny zložené z verejných a zo súkromných sociálnych a hospodárskych aktérov s cieľom vypracovať a vykonávať ich stratégie na miestnej úrovni, uľahčiť inováciu na miestnej úrovni, zapojiť sa do spolupráce medzi územiami a do vytvárania sietí.

² Pridaná hodnota iniciatívy Leader vyplýva z úplného uplatňovania metódy Leader (Usmernenia: hodnotenie iniciatívy Leader/miestneho rozvoja vedeného komunitou, Európska sieť pre hodnotenie rozvoja vidieka (2017), s. 21. Oživenie a podpora budovania kapacít je pre jej vykonávanie takisto zásadná. Potvrdilo sa to v nedávnej podpornej štúdií hodnotenia vplyvu iniciatívy Leader na vyvážený územný rozvoj (2022). (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cmef/rural-areas/evaluation-support-study-impact-leader-balanced-territorial-development_en).

³ Prístup Leader sa vykonáva aj v niektorých tretích krajinách, napríklad v Turecku, Srbsku, Severnom Macedónsku, Moldavsku.

⁴ Oznámenie Európska zelená dohoda [COM(2019) 640 final]; oznámenie Stratégia „z farmy na stôl“ [COM(2020) 381 final]; oznámenie Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 [COM(2020) 380 final]; https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decadigital-targets-2030_en 9 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-andinvestment/european-pillar-social-rights_en.

Keďže udalosti posledných rokov si vyžadujú omnoho viac ako hĺbkovú analýzu, Komisia vyvinie väčšie úsilie, aby preukázala prínos iniciatívy Leader z hľadiska sociálneho kapitálu a miestnej správy vrátane účinkov siete. Komisia uľahčí pochopenie a metodiky na zohľadnenie týchto nehmotných aktív a vyzýva členské štáty, aby tak urobili.

EÚ investuje do kvality stratégií miestneho rozvoja prostredníctvom podpory ich prípravy, odbornej prípravy a iných opatrení vykonávaných budúcimi miestnymi akčnými skupinami. Členské štáty organizujú posúdenie kvality stratégií podľa jasných kritérií. Tak sa môžu zapojiť a rásť mnohé územia vrátane tých, ktoré začínajú z nižšej základnej úrovne sociálneho kapitálu.

Iniciatíva Leader sa vzťahuje nielen na hospodársku, ale aj sociálnu a environmentálnu udržateľnosť, a preto je relevantná pre všetky vidiecke oblasti v EÚ.

Projekty podporované iniciatívou Leader sú založené na stratégiách miestneho rozvoja, ktoré spoločne vyjednali miestne zainteresované strany. Lepšia kvalita alebo výsledky projektov Leader sa môžu prejaviť rôznymi spôsobmi priamo vyplývajúcimi z metódy Leader, ako sú: inovácia na miestnej úrovni, blízkosť a aktívne oživenie na zapojenie účastníkov, ktorí by sa inak nezapojili, väčšia udržateľnosť, zhodnotenie jedinečného územného kapitálu vrátane kreatívneho a tradičného priemyslu, podpora miestnej identity, poskytovanie služieb komunite, súvislosti medzi projektmi a účastníkmi a iné aspekty. Niektoré projekty pokrývajú základné miestne potreby (najmä v obciach s nízkym základom dane), ktoré sú často predpokladom pre ďalší rozvoj a ktoré by sa bez iniciatívy Leader oneskorili alebo by sa jednoducho nesplnili. Komisia bude podporovať členské štáty, aby nasmerovali oprávnenosť intervencie Leader do oblastí, v ktorých by vznikla väčšia pridaná hodnota pri využívaní prístupu Leader, pričom by sa však zachoval dostatočný priestor pre rozhodnutia zdola nahor s cieľom vyhovieť miestnym potrebám a výberom.

Okrem toho porovnanie vykonávania iniciatívy Leader s inými modelmi financovania by bolo zložitou úlohou s riadnym uznaním nehmotných prínosov iniciatívy Leader na jednej strane a rizík a výdavkov iných systémov financovania na strane druhej.

Navyše Komisia takisto povzbudzuje členské štáty, aby preskúmali mechanizmus vykonávania a najmä aby sa vyhli duplicite funkcií miestnych akčných skupín a pridružených inštitúcií, znížili administratívne zaťaženie využívaním zjednodušeného vykazovania nákladov a voľných zdrojov v záujme ďalšieho oživenia a budovania kapacít.

Komisia bude naďalej spolupracovať s členskými štátmi s cieľom propagovať lepšie uplatňovanie metódy Leader všetkými miestnymi akčnými skupinami a preukázať jej pridanú hodnotu. Pripomienky EDA sú užitočným krokom v tejto súvislosti.

Komisia čiastočne prijíma prvé odporúčanie týkajúce sa analýzy nákladov a prínosov iniciatívy Leader a v plnej miere prijíma druhé odporúčanie týkajúce sa posúdenia prístupu miestneho rozvoja vedeného komunitou.

ÚVOD (body 1 – 18)

Spoločná odpoveď Komisie na body 1 až 16:

Miestne akčné skupiny poskytujú priamu hodnotu miestnym komunitám. Medzi ich úlohy patrí oživenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou v záujme uľahčenia výmeny medzi zainteresovanými stranami s cieľom poskytovať informácie a propagovať stratégiu a podporovať potenciálnych prijímateľov na účely rozvoja operácií a prípravy žiadostí. Ďaleko prekračujú rámec toho, čo možno považovať za „administratívne výdavky“, pričom v rámci stropu 25 %, ako sa stanovuje v článku 35 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, sú zahrnuté aj tieto činnosti.

Členské štáty môžu poskytnúť dodatočné usmernenie o inkluzívnosti partnerstiev a Komisia ich bude povzbudzovať, aby zabezpečili inkluzívnosť partnerstiev miestnych akčných skupín, a najmä účasť mladých ľudí, žien a znevýhodnených skupín v rozhodovacích orgánoch.

Iniciatíva Leader sa vzťahuje nielen na hospodársku, ale aj sociálnu a environmentálnu udržateľnosť, a preto je relevantná pre všetky vidiecke oblasti v EÚ. Potreby sociálneho začlenenia, schopnosť prispôbiť sa životnému prostrediu a zmene klímy nie sú obmedzené na oblasti s nízkou hospodárskou výkonnosťou.

To, že členské štáty oceňujú prístup Leader, sa odráža významným vyčleňovaním finančných prostriedkov výrazne nad rámec zákonného minima v prípade EPFRV a dobrovoľným využívaním v rámci iných EŠIF. Opatrenie Leader pre programy rozvoja vidieka EÚ27 na roky 2014 – 2022 predstavuje 6,4 %.

Okrem toho vzhľadom na jej participatívny prístup sa postupom riadenia stratégie takisto zvyšuje sociálny a ľudský kapitál na miestnej úrovni. Vyžaduje si to výmenu informácií, buduje sa tým dôvera, posilňujú vzťahy, posilňuje sa postavenie miestnych zainteresovaných strán a – prostredníctvom odbornej prípravy, rokovaní a vytvárania sietí – sa zvyšujú kapacity občanov.

ROZSAH AUDITU A AUDÍTORSKÝ PRÍSTUP (body 19 – 23)

Žiadne odpovede Komisie.

PRIPOMIENKY (body 24 – 75)

Spoločná odpoveď Komisie na body 24 až 30:

Komisia sa domnieva, že miestne akčné skupiny robia oveľa viac než len to, že uľahčujú zapojenie na miestnej úrovni, a financovanie ich fungovania odráža investíciu EÚ do ľudského a sociálneho kapitálu vo vidieckych oblastiach, hoci postupy schvaľovania sú pomalé.

Strop 25 %⁵ pre prevádzkové náklady miestnych akčných skupín výslovne zahŕňa oživenie územia, uľahčenie výmen medzi zainteresovanými stranami, informácie, propagáciu a podporu

⁵ V článku 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 sa jasne stanovuje, že strop maximálne 25 % sa vzťahuje na: riadenie stratégie miestneho rozvoja, ako aj oživenie, výmeny medzi zainteresovanými stranami, informácie a podporu potenciálnych prijímateľov pri príprave ich operácií.

potenciálnych prijímateľov na účely rozvoja operácií, ako aj riadenie, monitorovanie a hodnotenie stratégií miestneho rozvoja.

Spoločná odpoveď Komisie na body 31 až 37:

EÚ poskytuje značnú podporu pri príprave stratégií miestneho rozvoja s cieľom zabezpečiť ich kvalitu. Takáto podpora pokrýva odbornú prípravu, podporu odborníkov, konzultácie so zainteresovanými stranami. Členské štáty navyše usmerňujú postup prostredníctvom metodických usmernení a iných prostriedkov.

Komisia sa domnieva, že všetky stratégie miestneho rozvoja vybrané na vykonávanie by mali spĺňať štandardy kvality. Povinnosť členských štátov vytvoriť kvalitatívne kritéria výberu pre stratégie miestneho rozvoja je zakotvená v právnych predpisoch.

Vytvorenie kvalitatívnych kritérií výberu pre stratégie miestneho rozvoja však nevyhnutne neznamená, že by vždy existovali stratégie, ktoré sa odmietnu. Závisí to od situácie v jednotlivých členských štátoch. Existuje potreba „inkluzívnosti“ s cieľom umožniť rôznym vidieckym územiám rast z hľadiska sociálneho kapitálu, ako aj umožniť siete.

Zatiaľ čo sa posúdili všetky stratégie miestneho rozvoja, niektoré členské štáty ako Rumunsko nevytvorili systém na zabezpečenie minimálnej úrovne kvality. Slovensko a Grécko využívali systém transparentných kritérií s minimálnou úrovňou úspešnosti ako spôsob spoločného štandardu kvality. Česká republika vymedzila niektoré transparentné kritériá, ktoré sú povinné pre všetky stratégie, a miestne akčné skupiny mali možnosť zlepšiť svoje predložené stratégie pred tým, než sa vyberú.

Spoločná odpoveď Komisie na body 45 až 53:

Komisia povzbudzovala a bude naďalej povzbudzovať členské štáty, aby nasmerovali oprávnenosť intervencie Leader do oblastí s jej pridanou hodnotou v strategických plánoch SPP na roky 2023 – 2027, pričom by sa stále zachovala potrebná flexibilita, aby sa umožnili prístupy zdola nahor s cieľom vyhovieť miestnym potrebám.

Na tento účel Komisia posilní monitorovanie a zlepší metodiku s cieľom preukázať prínos iniciatívy Leader z hľadiska sociálneho kapitálu a miestnej správy. Členským štátom sa navrhuje súbor relevantných ukazovateľov monitorovania, čím sa vytvára rovnováha medzi relevantnosťou a jednoduchosťou zberu údajov.

Komisia si je vedomá administratívneho zaťaženia pre miestne akčné skupiny a usmerňuje členské štáty, aby dôsledne prispôbili svoje systémy vykonávania s cieľom zamerať sa na základné funkcie miestnych akčných skupín⁶, vyjasnili zodpovednosti a zabránili akejkoľvek duplicite úloh. Vo veľkej miere sa propaguje aj využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov. Tým by sa mala miestnym akčným skupinám poskytnúť možnosť uvoľniť finančné prostriedky, aby sa venovali ďalšiemu oživeniu a budovaniu kapacít.

Časť tejto práce sa vykonáva prostredníctvom Európskej siete pre rozvoj vidieka.

Komisia prostredníctvom asistenčného centra pre hodnotenie vypracovala usmernenia, zorganizovala workshopy na úrovni EÚ a v členských štátoch, ako aj činnosti šírenia s cieľom zlepšiť monitorovanie a hodnotenie iniciatívy Leader a zber údajov. Komisia a asistenčné pracovisko pre hodnotenie sa preto podrobne zaoberali hodnotením iniciatívy Leader, pričom povzbudzovali členské štáty, aby zlepšili hodnotenie iniciatívy Leader.

---

⁶ Základné výlučné funkcie miestnych akčných skupín sú uvedené v článku 33 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/1060.

Podľa najnovších údajov z výročných správ o vykonávaní viaceré členské štáty vykonali hodnotenia iniciatívy Leader. Dokončilo sa 85 hodnotení zameraných na iniciatívu Leader/miestny rozvoj vedený komunitou.

Pokiaľ ide o nadchádzajúce hodnotenie vplyvu iniciatívy Leader na vyvážený územný rozvoj, Komisia zdôrazňuje, že hodnotenie sa bude riadiť zásadami lepšej regulácie a pokryje päť kritérií hodnotenia⁷. Posudzované kritériá hodnotenia preto predstavujú pridanú hodnotu EÚ, a nie pridanú hodnotu iniciatívy Leader. Pridaná hodnota EÚ rieši otázku, prečo a či daná politika (Leader) prináša lepšie výsledky, ak sa uplatňuje na úrovni EÚ v porovnaní s inými úrovňami správy (vnútroštátna, regionálna), a nie či metóda Leader prináša lepšie výsledky v porovnaní s výsledkami dosiahnutými bez metódy Leader (napr. porovnanie podpory prostredníctvom klasického opatrenia miestneho rozvoja zhora nadol).

Komisia navyše poukazuje na to, že pridanou hodnotou iniciatívy Leader nie je povinný, ale odporúčaný prístup na posúdenie iniciatívy Leader v rámci postupu hodnotenia.

Spoločná odpoveď Komisie na body 54 až 56:

Komisia sa domnieva, že mnohé projekty, ktoré EDA posúdil, mali potenciál vytvoriť dodatočné prínosy pre miestne komunity priamo spojené s metódou Leader. Mohli by sa znázorniť napríklad prostredníctvom inovácie na miestnej úrovni, spolupráce medzi aktérmi, zhodnotenia jedinečného územného kapitálu, posilnenia identity komunity, podpory kreatívnych alebo tradičných podnikov alebo poskytovania služieb, ktoré sú v oblasti potrebné. Očividná rôznorodosť rozsahu a vysoká úroveň zapojenia na miestnej úrovni v mnohých, prevažne menších projektoch je takisto viditeľná v projektoch, ktoré EDA analyzoval v prílohe III.

Spoločná odpoveď Komisie na body 57 až 58:

Ak sa projekty posudzujú oddelene, celkový obraz môže byť obmedzený. Niektoré stratégie zahŕňajú projekty, ktoré spĺňajú skôr „základné“ potreby, ale sú dôležité pre celkovú stratégiu, pričom bez finančných prostriedkov z iniciatívy Leader by sa nespĺnili alebo by sa splnili oveľa neskôr.

Spoločná odpoveď Komisie na body 61 až 63:

Zatiaľ čo môže byť náročné posúdiť aspekt miestnej správy a sociálneho kapitálu (ide o prevažne kvalitatívny postup náročný na zdroje), niektoré metodiky možno prispôsobiť a používať. Komisia v tejto oblasti vykoná ďalšiu prácu v rámci vytvárania sietí a hodnotení na úrovni EÚ.

Hoci by posúdenie zvýšenia sociálneho kapitálu mohlo byť zložité, existuje konsenzus, že sociálny kapitál je dôležitým rastovým faktorom, ktorý prispieva k nižším transakčným nákladom, ďalšiemu posilneniu zmlúv, podstupovaniu rizika, inovácii, ku kolektívnemu učeniu sa a k sociálnej adaptácii, čo vysvetľuje, prečo mnohé členské štáty využívajú iniciatívu Leader na riešenie viacerých spoločenských výziev, ako je sociálne začlenenie a najnovšie obnova po pandémie COVID-19.

Komisia okrem toho podporuje projekty v rámci programu Horizont 2020 s cieľom vyvinúť metodiky na lepšie posúdenie sociálnych aspektov. Projekty ako SIMRA, IMAJINE alebo MATILDE sú zamerané na vyvíjanie riešení, ktoré možno uplatňovať na monitorovanie a hodnotenie sociálnych aspektov a miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach a ktoré možno použiť pri posudzovaní pridanej hodnoty iniciatívy Leader. Tieto zdroje sa zahrnuli aj do databázy poznatkov asistenčného centra pre hodnotenie s cieľom pomôcť členským štátom a odborníkom pri hľadaní užitočných nástrojov na posúdenie iniciatívy Leader.

---

⁷ Medzi päť kritérií hodnotenia patrí: účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridaná hodnota EÚ.

Aby Komisia poskytla členským štátom a hodnotiteľom informácie o potenciáli takýchto projektov na účely hodnotenia, prostredníctvom asistenčného centra pre hodnotenie vyvinula „databázu poznatkov“, v rámci ktorej sa analyzovali tieto projekty s cieľom vysvetliť, akým spôsobom môžu byť ich výstupy užitočné na hodnotenie SPP, a to aj pokiaľ ide o sociálno-ekonomické aspekty a miestny rozvoj.

Na základe poznatkov získaných zo zhrnutia výročnej správy o vykonávaní Komisia prostredníctvom asistenčného centra pre hodnotenie pracovala aj na zlepšovaní kvantifikácie prínosu iniciatívy Leader v súvislosti s hodnotením *ex post* súčasných programov rozvoja vidieka.

Spoločná odpoveď Komisie na body 64 až 75:

V súlade s článkom 10 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 (nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2014 – 2020) sa v spoločnom strategickom rámci stanovujú strategické usmerňujúce zásady. Členským štátom sa ním však nemôžu uložiť ďalšie povinnosti, ale malo by sa ním uľahčiť programovanie.

Pokiaľ ide o koordináciu medzi zodpovednými orgánmi členských štátov, štruktúrovaná spolupráca v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou, ktorá sa financuje z viacerých fondov, môže mať pozitívny vplyv (z hľadiska prístupu k financovaniu, odborných znalostí o inom sektore, zdrojov) v porovnaní so situáciou bez spoločnej stratégie, napr. prístup k podporným programom, ak sa realizujú na rôznych úrovniach správy, môže byť zložitý.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA (body 76 – 84)

Odpovede Komisie:

78. Strop 25 % sa vzťahuje na stratégie, oživenie, výmeny medzi zainteresovanými stranami a pomoc potenciálnym žiadateľom pri vyvíjaní ich operácií. Participatívny charakter riadenia stratégie spojený s dôrazom na učenie sa a vytváranie sietí navyše posilňuje postavenie miestnych obyvateľov a možno ho považovať za investíciu do miestnych komunit.

79. Kvalita stratégií miestneho rozvoja je zabezpečená prostredníctvom viacerých mechanizmov, ako je: podpora pri ich príprave a kritériá výberu (hodnotenie kvality). EÚ finančne podporuje prípravu stratégií miestneho rozvoja vzhľadom na jej kvalitu. Každá stratégia sa posúdi pred tým, ako sa vyberie. Takisto existuje dôvod na zapojenie území, ktorých základná úroveň je (z hľadiska sociálneho kapitálu) nižšia, aby sa na ne nezabudlo.

80. Komisia uznáva, že by mohol existovať kompromis medzi kvalitou projektu a jednoduchosťou administratívy. Kvalita projektu sa prejavuje v rôznych prvkoch tak na strane predkladateľa projektu, pokiaľ ide o jej preukázanie, ako aj administratívneho systému, pokiaľ ide o jej overenie, monitorovanie a hodnotenie.

81. Komisia bude naďalej povzbudzovať členské štáty, aby zabezpečili inkluzívnosť partnerstiev miestnych akčných skupín, a najmä účasť mladých ľudí, žien a znevýhodnených skupín v rozhodovacích orgánoch. Bude to aj predmetom monitorovania.

82. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi v záujme lepšieho posudzovania a preukázania pridanej hodnoty prístupu Leader z hľadiska sociálneho kapitálu a miestnej správy. Vykona sa to prostredníctvom monitorovania, metodík hodnotenia a vytvárania sietí na úrovni EÚ.

83. Mnohé projekty boli podporené oživením, spoluprácou medzi miestnymi partnermi alebo inováciou na miestnej úrovni, prípadne využívaním miestnych vnútorných zdrojov, čo by sa mohlo považovať za pridanú hodnotu prístupu Leader.

84. Štruktúrovaná spolupráca v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou, ktorá sa financuje z viacerých fondov, môže mať pozitívny vplyv (z hľadiska financovania, odborných znalostí o inom sektore, zdrojov) v porovnaní so situáciou bez spoločnej stratégie, napr. prístup k podporným programom, ak prebiehajú na rôznych úrovniach správy, môže byť zložitý.

Odporúčanie 1 – Súhrnne vyhodnotiť náklady a prínosy iniciatívy Leader

Komisia čiastočne prijíma odporúčanie.

1A) Komisia prijíma odporúčanie 1a).

1B) Komisia prijíma odporúčanie 1b).

1C) Komisia čiastočne prijíma odporúčanie 1c).

Pokiaľ ide o iniciatívu Leader v rámci SPP, Komisia chce rozvíjať svoje kapacity na posudzovanie inkluzívnosti rozhodovacích orgánov a pripravuje vykonávací akt, v ktorom sa členským štátom stanoví povinnosť oznamovať vek a rod členov týchto orgánov.

Komisia však neprijíma odkaz na iné cieľové skupiny, pretože táto analýza môže predstavovať vážny problém z hľadiska ochrany osobných údajov a zberu údajov.

Komisia navyše neprijíma časový rámec stanovený na rok 2023. Za predpokladu, že sa tento právny akt prijme, budú údaje dostupné v roku 2026.

1D) Komisia prijíma odporúčanie 1d).

1E) Komisia čiastočne prijíma odporúčanie 1e).

Toto odporúčanie vykoná v maximálnom možnom rozsahu, pričom zohľadní obmedzenia zberu údajov a rozdiely medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o vymedzenie zákonnej úlohy.

Odporúčanie 2 – Posúdiť prístup miestneho rozvoja vedeného komunitou

Komisia prijíma odporúčanie.